

Meeqqat Angerlarsimaffiat Ivaaraq
Postboks 147
3920 Qaqortoq

6. november 2017

Nal. nr./j.nr.: 2017-900-0015

All. nr./brevnr.: 52692

Sull./sagsbeh.: FH/jh

INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaaqqami misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Meeqqat Angerlarsimaffianni Ivaaqqami (matuma kingornatigut Ivaaqqamik taaneqartartussami) Qaqortumiittumi misissuineq ilimasaarutigineqareersimasoq Inatsisartut Ombudsmandeqarfiannit misissuiartortunit 1. aamma 2. maj 2017-imi ingerlanneqarpoq. Misissuineq taanna Ombudsmandip ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik aalajangersimasumik tunngaveqarani misissuinerulluni.

Misissuiartortut tassaapput siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Franz Amdi Hansen aamma nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen, taakkulu tamarmik Ombudsmandeqarfimmi atorfeqartitaapput. Isumaginninnermik Aqutsisoqarfimmi Ulloq Unnuarlu Paaqqinniffinnut Immikkoortotaqarfiup pisortaa Nauja Hjersing misissuinerup ilaani peqataavoq.

Misissuinermi eqqartorneqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Nalunaarusiamut matumunnga missingiut Ivaaqqamut nassiunneqarpoq, pissusiviusutigullu tunngavigisaq pillugu oqaaseqaatissaqarunilu oqaaseqaa-

timinik saqqummiussinissaminut periarfissaqarniassammat. Ivaqqap 4. december 2017-imi nalunaarutigaa taamaattunik oqaaseqaatissaqarani.

2. Misissuinermi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Ombudsmandip misissuinerini inatsisikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersukkut aalajangersarneqarpoq. Inatsit taanna 1. juli 2017-imi a-tortuulerpoq, Ombudsmandilu pillugu inatsit siusinnerusukkut atuuttoq (Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 3. december 2009-meersoq) misissuinerup na-laani atuuttoq taarserlugu. Aalajangersakkalli tulliuttuni innersuussutigineqartut inatsisini marlunni taakkunani assigiinnik oqaasertaqarput.

Ombudsmandi Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, suliaminilli ingerlatsinermini Inatsisartunut attuumassuteqartuunani, tak. § 6, imm. 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siullit.

Ombudsmandip suliassaa tassaavoq oqartussaasut inuilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsinernik atuuttunik unioqqutitsisumik iliuuseqarnerisut imaluunniit suliassaminnik ingerlatsinermi allatut iliorlutik kukkussuteqarnermut sumiginnaanermulluunniit pisuussuteqarnerisut nakkutigissallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaalluni suliarlu pillugu paasinninnerminik saqqummiussisinnaalluni, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuinermit atatillugu – Ombudsmandi pillugu inat-

simmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup aqqissuussaananeranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarneranut taakkulu pillugit ingerlaturanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

Ivaaraq misissuiartussamaarnermik oqarasuaatikkut 15. februar 2017-imi ilisimatinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 20. marts 2017-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat misissuineq sioqqullugu Ivaqqamit tiguakka. Taakkua saniatigut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut, Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfiup misissuinerit pillugit nalunaarusiai kingulliit marluk, 2014-imeersoq aamma 2016-imeersoq, tiguakka.

Sulisut, najugaqartut ilaqutaasullu misissuineq aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarnerannik misissuineq sioqqullugu allakkatigut ilisimatinneqarput.

Pisortaq, sulisut 12-it najugaqartorlu ataaseq misissuiartortunit misissuinerup nalaani oqaloqatigineqarput. Taakkua saniatigut paaqqinniffiup immikkoortortaarfii pingasut misissuiartortunit misissorneqarput. Mappit suliani allagaatinik imallit sulisullu pillugit ullorsiutit ataasiakkaat tigulaarinikkut toqqarneqartut kiisalu Tungujortuaqqami Sungaartumilu sikaaviit nakorsaa-taasiviit imaat misissuiartortunit aammattaaq misissorneqarput.

Najugaqartut pingasut angajoqqaavi misissuiartortunit misissuinerup nam-minermut uiggiullugu 2. aamma 3. maj 2017-imi oqaloqatigineqarput, misissuiartortullu pisortaq taamanilu pisortap tullerisaa malitseqartitsinertut 4. maj 2017-imi ataatsimeeqatigaat.

4. Ivaaraq pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Ivaaraq meeqqanik, inuusuttunik inersimasunillu timikkut eqqarsartaatsikkullu annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiuvoq Qaqortumiiittoq, Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq.

Paaqqinniffik 19-inut inissaqartoq 2017-imi aningaasanut inatsimmi missingersuutitut ilanngussami allassimavoq. Misissuinerup nalaani najugaqartut katillugit 15-iupput.

Ivaaraq immikkoortortaqaarfinit pingasunut agguataarsimavoq, taakkulu tassaapput Tungujortuaraq, Sungaartoq ("immikkoortortaqaarfik pisoqaq"-mik aamma taaneqartartoq) aamma Qummut ("immikkoortortaqaarfik nu-taaq"-mik aamma taaneqartartoq).

Tungujortuaraq Majavejimiippoq, qulinullu inissaqarluni. Misissuinerup nalaani najugaqartut arfineq marluupput, tallimat 18-illu akornanni ukiullit.

Sungaartoq Storesøvejimiippoq, tallimanullu inissaqarluni. Misissuinerup nalaani 27-it 31-llu akornanni ukiullit tallimat najugaqarput. Najugaqartut taakku paaqqutarisarialerujussuupput, ulluinnarnilu inuunermi sunut tamanut ikiorneqartariaqarlutik.

Qummut aqqusinermi Qummumiippoq, sisamanullu inissaqarluni. Misissuinerup nalaani pingasut najugaqartuutigineqarput. Tassani najugaqartut immikkoortortaqaarfinit allani najugaqartunit pisinnaasaqarnerupput, misissuinerullu nalaani najugaqartut pingasut tamarmik pisussinnaapput, ilaat iluaqusersuuserlutik.

5. Pingaarnerusutigut naliliineq

Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut suliffimminnut tunniusimasuusut sulilluarniartuusullu malunnarput. Init kusanartuupput eqqiluitsuullutillu – ataasiakkaallu eqqaassanngikkaanni – torersuullutik.

Pissutsilli arlallit ernumanartorujussuartut isigisakka pillugit paasissutissat sulisunik ilaqutaasunillu oqaloqateqarninni pissarsiaaraakka. Taakku imm. 6-imi 7-imilu allaaserineqarput.

Taakkua saniatigut pissutsit allat arlallit oqaaseqaateqarnissannut pissutis-saqalersitsisut misissuiartortunit malugineqarput. Taakku imm. 8-mit 16-imut allaaserineqarput.

6. Anartarfimmi aqunngatitsinissamut uffaansamullu piffissaqannginneq

Misissuiartortut misissuinermi Tungujortuaqqami sulisut arfinillit, Sungaartumi sulisut pingasut Qummumilu sulisut pingasut oqaloqatigaat. Najugaqartut angajoqqaavi pingasut misissuiartortunit aammattaaq oqaloqatigineqarput.

Sulisunit taakkunannga qulit angajoqqaallu pingasut tamarmik oqaatigaat isumaqarlutik sulisunik amigaateqartarneq pingaartumik Tungujortuaqqami Sungaartumilu ajornartorsiutaasoq annertoq. Sulisut taakkua ilaasa arlallit oqaatigaat sulisunik amigaateqarneq pingaartumik sapaatit akunnerisa naanerini akissarsiffiullu nalaani sulisut arlaliusinnaasut takkutinnitsoorfigisartagaanni immikkut ajornartorsiutaasartoq.

Tungujortuaqqami sulisut marluk sulisunik amigaateqarnerup kingunerisaa-nik ajornartorsiuteqarneq oqaluttuarigamikku tamanna "paaqqutarinninnik-kut sumiginnaaneq"-tut taavaat.

Tungujortuaqqami Sungaartumilu sulisut - ilaqutaasullu - arlallit nassuiaa-titut oqaatigaat sulisunik taamatut amigaateqarnerup nassatarisaasa ilaat tassaasoq najugaqartut piffissat ilaanni anartarfimmi aqunngasariaqaraluar-lutik taamaaliunngitsoortarnerat. Taamaalillutik najugaqartut nangiminni a-nartariaqartarlutillu quisariaqartarput.

Sulisut ilaata assersuutigalugu oqaatigaa najugaqartut ilaat ullormut pingasoriarlutik anartarfimmi aqunngatinneqarnissaat najugaqartut pillugit ullormut najoqqutassiami takuneqarsinnaasoq, ilaanneeriarlunili najugaqartut ilaasa ullormut ataasiaannarlutik aqunngatinneqarnissaat piffissaqarfigineqartartoq. Sulisup allap oqaatigaa najugaqartut anartarfimmi aqunngatinneqarnissaat pigaartuusumut tullermut utaqqisissallugu pisariaqarsinnaasartuq.

Sulisut marluk oqaatigaat najugaqartunik uffaanerup kinguartittariaqartarnera sulisunik amigaateqarnerup aamma nassatarigaa.

Sulisulli ilaasa misissuiartortunit oqaloqatigineqartut ajornartorsiutit taamaattut eqqartunngilaat. Soorlu sulisunik amigaateqartoqarsinnaasartuq Sungaartumi sulisup oqaluttuaraa, sulisulli suliassatik naammassisaraat, matumani najugaqartut anartarfimmi aqunngatinneqarnissaat aamma ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Anartarfimmi aqunngatitsisarneq uffaasarnerlu pillugit paasisutissat sulisunik oqaloqateqarnermi saqqummertut Ivaaqqap pisortaanut Isumaginninnermillu Aqutsisoqarfiup sinniisaanut misissuiartortunit misissuinermi saqqummiunneqarput. Taakku oqaatigaat ajornartorsiutip annertussusiata sukumiinerusumik misissorneqarnera suleqatigiillutik pilertornerpaamik aallartinniaritsik, iliuuserineqartussallu pisariaqartut tamatuma kingornatigut iliuuserineqarniartut.

Oqaatigaara Tungujortuaqqami Sungaartumilu najugaqartut amerlanersaat paaqqutarineqarnissamik pisariaqartitsisorujussuusut. Najugaqartut taamaattut anartarfimmi aqunnganissamut uffarnissamullu taama pisariaqartigisut piffissat ilaanni ikiorneqarsinnaanngippataluunniit uanga paasinninnera unaavoq paaqqinniffiup tungaanit ilungersunartumik sumiginnaasoqarnera pineqartoq.

Anartarfimmi aqunngatitsisannginneq uffaasannginnerlu pillugit sulisut angajoqqaallu misissuiartortunut nassuiaatigisaat ernumanarluinnartut isigaakka.

Ivaaraq qinnuigaara ajornartorsiutip annertussusianik misissuineq taaneqartoq sunik takutitsinersoq paaqqinnifillu tamatuma kingornatigut qanoq iliuuseqarsimanersoq paasissutissiissutigeqqullugu.

7. Sammisqaartitsinissamut piffissaqannginneq

Sulisut ilaqutaasullu arlallit misissuinermi nassuiaatitut oqaatigaat sulisunik amigaateqarnerup imm. 6-imi eqqartorneqartup manna aamma nassatari-gaa, tassalu sulisut piffissat ilaanni najugaqartunik sammisassaqaartitsinissaminnut perorsaanermilluunniit suliaqarnissaminnut piffissaqaartannginnerat.

Taamaalilluni sulisut ilaata oqaatigaa sulisut piffissat ilaanni suliassatik pingaarnersiunnarlugit suliarisariaqartaraat. Najugaqartut nerisinneqarnissaat nakorsaaitortinneqarnissaallu salliutinneqartarpoq, najugaqartulli pillugit ullormut najoqqutassat malinneqarnissaannut piffissaqaartuaannartarani.

Najugaqartumut angajoqqaajusup misissuiartortunut oqaatigaa sulisut najugaqartunik sammisqaartitsinissaminnut piffissaqanngivissortut.

Najugaqartumut angajoqqaajusup allap oqaatigaa najugaqartut illoqarfimmi aaqqissuussinernut ornigussinnaasannginnerat sulisunik amigaateqartarnerup nassatarisaraa.

Ivaaqqap pisortaata naggasiutaasumik ataatsimiinnermi misissuiartortunut oqaatigaa perorsaanikkut sammisat naammaginngitsumik ingerlanneqarnerat paaqqinniffiup eqqumaffigigaa, najugaqartunullu ullormut najoqqutassat pisortaatigiinnit naleqqussarniarneqarniartut, taamaaliornikkut ingerlatanut piffissaqarnerulersinnaajumallutik.

Najugaqartut, angajoqqaat pisortaqatigiillu najugaqartunik sammisassaqartitsinissamut piffissaqannginneq pillugu misissuiartortunut nassuiaataat er-numanartorujussuartut isigaakka.

Inassuteqaatigaara najugaqartut ulluinnarni naleqquttunik sammisaqarnissamut periarfissaqartinneqarnissaat qulakkeerniarlugu Ivaaraq suliniuteqasasooq.

8. Suleqatigiinnermi ajornartorsiutit

Sulisunit 12-init misissuiartortunit oqaloqatigineqartunit arfineq pingasut misissuinnermi oqaatigaat pisuni arlalinni sulisut paaqqinniffiullu pisortaqatigiivisa akornanni suleqatigiinnermi ajornartorsiuteqartoqartartoq. Taamaallutik sulisut arlallit ilaatigut oqaatigaat isumaqarlutik pingaartumik paaqqinniffiup pisortaata isornartorsiorneqarnini akueriuminaatsissinnaasaraa, kamaammeqqajaasartoq sulisunullu suugasartarluni. Taamaattorli sulisut ilaasa misissuinnermi oqaatigaat paasinninnertik unaasooq pisortaqatigiit sulisullu akornanni suleqatigiinneq pissuserlu pitsaasuusooq.

Suleqatigiinnermi ajornartorsiutit Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naliigiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup Ivaqqami ilisimatitseqqaarani 7.-9. september 2016-imi nakkutilliinnermut atatilugu misissuinnera pillugu nalunaarusiami 13. december 2016-imeersumi aamma eqqartorneqarput. Taamaalluni nalunaarusiami quppernermi 19-imi ilaatigut erserpoq pingaartumik Tungujortuaqqami suliffimmi avatangiisit tarnikkut naqisimaneqarnermit assut sunnigaasimasut kiisalu attaveqatigiinnermi ajornartorsiuteqartoqarsimasooq, aporaannernik assigiinngitsunik nassataqartartunik.

Pisortap misissuinnermi uppersarsarlugu oqarpoq suleqatigiinnermi anner-tuunik ajornartorsiuteqartoqarsimasooq, nassuiaatitulli oqaatigalugu ajornartorsiutit pisortaqatigiit aqqinniarsarisimagaat, pisortallu paasinninnera unaasooq pissutsit massakkut pitsaanerulersimasut.

Oqaatigaara Ombudsmandip misissuineri aalajangersimasumik periaaseq tunngavigalugu oqartussaasunut sammititaasut, imaangitsoq inunnut ataasiakkaanut. Taamaattumik suliame matumani sulisut ataasiakkaat, matumani paaqqinniffiup pisortaqatigiivi ilanngullugit eqqarsaatigalugit, suliassaminik qanoq isumaginninnerat naliliiffiginngilara.

Naliliivungali suleqatigiinnermi ajornartorsiutit ima annertutigisorinartut allaat paaqqinniffiup ingerlanneqarnera pitsaanngitsup tungaanut sunnerneqarsinnaalluni.

Inassuteqaatigaara pisortaqatigiit sulisullu suleqatigiinnerat pitsaanerulersinniarneqarnissaa Ivaaqqap Isumaginninnermik Aqutsisoqarfik suleqatigalugu naleqquttumik suliniutigiussagaa.

9. Tungujortuaqqami ataatsimoortarfiit paaqqinniffippalaartut

Misissuiartortut paaqqinniffiup immikkoortortaqarfii pingasuusut tamaasa misissuineri misissorpaat, inillu assiliortorlugit.

Tungujortuaqqami ataatsimoortarfiit assut paaqqinniffippalaartut – napparsimmavippalaangajattutulluunniit – angerlarsimaffippalaarpallaanngitsutut nuannissuseqangaanngitsutullu isigaakka.

Kaammattuutigaara Tungujortuaqqami init ataatsimoorfiusartut aaqqiisuunneqarnerat Ivaaqqap pitsaanerulersissagaa.

10. Illumi torersuunissaq pillugu malittarisassaliorneq

Inunnik annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tamarmik siunertaq pillugu aalajangersagaqarlutillu illumi torersuunissaq pillugu malittarisassaqaassapput, taakkunanilu paaqqinniffiup perorsaanikkut siunertaa sullinneqartussallu kikkussusii takuneqarsinnaassallutik. Tamanna meeqqanik inuusuttunilu kiisalu annertuumik innarluutilinnik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit il.il pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni

(matuma kingornatigut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami) nr. 64-imi, 29. december 1994-imeersumi § 1, imm. 3-mi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq.

“Isumaginninnermik suliaasaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat pillugu ilitsersuut – immikkoortoq II meeqqanut tunngasoq”-mi taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiusumit 2013-imi novemberimi suliarineqartumi imm. 16-imi ilaati-
gut makku oqaatigineqarput:

“Suliffimmi malittarisassat inunnit malittarisassanik malinnittussaasutut naatsorsuutigineqartunit ilisimaneqartussaapput, taamaattumik malittarisassat allasimasariaqarput aammalu meeqqamut inuusuttumulluunniit kiisalu angajoqqaatut oqartussaassusilimmut inis-
sinneqarnerup aallartinnerani aammalu malittarisassat allanngortinneqaraangata, tunni-
unneqartassallutik.

Meeraq inuusuttorluunniit attaveqarniarnermigut imaluunniit paasinnittaatsimigut piginnaanikillismappat qulakkeerneqassaaq meeqqap inuusuttulluunniit tassunga paasiuminar-
tumik malittarisassanik paasitinneqarnissaa.

[...]

Suliffimmi malittarisassanut ilaasinnaapput eqqiluisaarnermut malitassat minnerpaaffis-
saat, pujortartarnermut malittarisassat, mobiltelefonip atorneqarnissaanut malittarisassat,
meeqqat inuusuttullu qaqugu innarnissaat, inigisani qaqugu eqqissisoqarsimanissaa kiisa-
lu piffissat neriffissat, fjernsynerfissat, qarasaasiamik atuinissat pillugit malittarisassat,
qaqugu pulaartoqarsinnaanerit aammalu allattukkat avataasigut pisussanut inissiiffiup
malittarisassiai.

[...]

Pissutissaqavissumik allatut iliortariaqassappat, ass. piffissamut innarfiusussamut qassinik
ukioqarnerup apeqqutaanera imaluunniit meeqqat inuusuttullu piginnaanikillismanerannik
eqqarsaatiginnittariaqarneq pissutigalugu, suliffimmi malittarisassaliat paaqqinniffimmiit-
tunut tamanut najoqqutatut atuutissapput.”

Pisortap misissuinermi oqaatigaa Ivaaqqami allassimasumik illumi torersuunissaq pillugu malittarisassaqaanngitsoq, najugaqartulli ataasiakkaarlugit taakkununga malittarisassat aalajangersarneqartartut.

Inassuteqaatigaara Ivaaqqap illumi torersuunissaq pillugu malittarisassat allassimasunngorlugit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 1, imm. 3-mi oqaaseqatigiit siulliit tunngavigalugit suliarissagai.

11. Sungaartumi piffissat pulaarfiussat pillugit allagarsiussaq

Misissuiartortut misissuinermi malugaat Sungaartumut pulaartut isaariaata eqqaani allagarsiussat marluk masannaveerlugit plastikkimik puukkat imaattunik oqaasertallit nivinngarneqarsimasut:

“Ivaaqqami pulaarfissat
Besøgstider på Ivaaraq
Ullukket – om dagen 14.00 – 17.00
Unnukket – om aftenen 19.00 – 21.00”

Pisortap oqaatigaa allagarsiussat taakku tunaartarisassaannartut isigineqartut, paaqqinnifillu piffissat pulaarfissat pillugit allatigut ataatsimut malittarisassaqaanngitsoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 2-kkut aalajangersarneqarpoq piffissaq pulaartut pulaarfigisinnaasaat paaqqinniffiup torersuunissaq pillugu malittarisassamini killilersinnaagaa, taamaattorli taamatut killiliineq paaqqinniffiup iluani eqqissisimanissaq torersumillu pissusilersornissaq eqqarsaatigalugit pisariaqartoq sinnerlugu killiliinerussanngitsoq.

Kaammattuutigaara Ivaaqqap piffissat pulaarfiussat illumi torersuunissaq pillugu malittarisassanut allassimasunut ilanngutissagai. Kaammattuutigaa rattaq Ivaaqqap allagarsiussani oqaasertaliussat allanngortissagai, taamaalillutik taakku malittarisassanut aalajangersarneqartunut naapertuutunngortillugit, piffissallu pulaarfiussatut taaneqartut tunaartarisassaannaappata tamanna erseqqissumik takuneqarsinnaalersissagaa.

12. Najugaqartut tingiinik killuisarneq pillugu allagartaliussaq

Misissuiartortut misissuinermi malugaat Sungaartumi uffarfimmi pappiara masannaveerlugu plastikkimik puugaq imaattunik oqaasertalik nivinngarneqarsimasoq:

“Najugaqartunik kinguaassiuutitigut innimiilliorfiginninnerit/innarliinerit tamarmik polititnut nalunaarutigineqassapput, soraarsitsinissamullu toqqaannartumik tunngaviullutik. SIK ilisimatinneqarpoq.

Inuusuttut tingiinik killuineq inuusuttunik sakkortunerpaamik innimiilliorfiginninneruvoq/-innarliineruvoq!” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Allagarsiussaq taanna paaqqinniffiup naqissutaanik naqissusigaallunilu assammik atsiugaavoq.

Pisortap nassuiaatitut oqaatigaa najugaqartut nangernik atuisuuppata tingiisa killortarnissaat pisariaqarsinnaasoq, taamaaliortoqassappallu najugaqartup angajoqqaavi tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarfigineqartussaasut. Aalajangerneqarsimavoq najugaqartup aalajangersimasumik attaveqartarfia kisimi taamatut killuisinnaasoq. Taamatut allagartaliussisoqarsimavoq najugaqartup sulisumit aalajangersimasumik attaveqarfigisartagarinngisaminit killorneqarsimanerata kingornatigut. Taamaalilluni allagarsiussaq taanna najugaqartumik innimiilliorfiginninnerup/innarliinerup aalajangersimasup nasatarinngilaa.

Allagarsiussap oqaasertai sulisut pisuussuteqanngitsut pisariaqanngitsumik pasineqalernerannik pulaartullu allagarsiussamik atuarumaartussat ernumalernerannik nassataqarsinnaasutut isigaakka. Aammattaaq najugaqartut tingiinik killuinerup pisut apeqqutaatillugit sulisut najugaqartunik paaqqutarinninnerannut ilaananerik allagarsiussap takutitsisuunnginnera pitsaanngitsutut isigaara.

Kaammattuutigaara allagarsiussaq taanna Ivaaqqap piissagaa oqaasertaluunniit allanngortissagai.

13. Pissaanermik atuisarneq pillugu paaqqinniffimmi tunaartarisasat

Paaqqinniffiup sulisoqarneq pillugu quppersagaata assilnera misissuineq sioqqullugu tiguara. Immikkoortumi "Pissaanermik atuineq"-mik qulequtalimmi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

"Ivaaqqami najugaqartunik pinngitsaaliineq aamma timikkut eqqarsartaatsikkullu pissaanermik atuineq inerteqqutaapput. Najugaqartunut pissaanermik atuisut politii nut nalunaarutigineqassapput.

Pissaanermik atuineq tassaasinnaavoq: Najugaqartumik pingutsineq, najugaqartup piumasarinngisaanik aalajangersimannineq, qunusaarineq, nikassaalluni kanngusaaraluni luunniit oqalunneq.

Sulisoq - imminut illersorniarluni allatut ajornartumik iliuuseqarfiusariaqartumi (imaluunniit soorlu najugaqartumit saassunneqarnermini) - pissaanermik atuippat, tamanna allakatigut NALUNAARUTIGINEQASSAAQ, pisumik isiginnittoqarsimappat isiginnittoq atsiortilugu.

Ivaaraq immikkut eqqarsaatigalugu najugaqartut tamaasa ataasiakkaarlugit innarluutaat tunngavilersuutigalugit pisuni immikkut ittuni pissaanermik atuisinnaanerup kommunimit akuerineqarnissaa ukiut tamaasa qinnuteqaatigineqartassaaq.

Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 21. november 2013-imeersoq takuuk." (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisortap misissuinnermi oqaatigaa siuliani taaneqartut pisortaqtigiit pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassanik paasinninnerannut takussutissaanngitsoq, taamaattumillu sulisoqarneq pillugu quppersakkami immikkoortup taassuma oqaasertalersorneqarnera allanngortinneqartariaqartoq.

Oqaatigaara isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr.1-ikkut, 21. november 2013-imeersukut aalajangersarneqarmat pisuni arlalinni – matumani pisut Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 9 tunngavigalugu imminut illersorniarluni allatut ajornartumik iliuuseqarnerunngitsut ilanngul-

lugit eqqarsaatigalugit – ulloq unnuarlu paaqqinniffinni najugaqartunut pissaanermik atuineq inatsimmik unioqqutitsinerunngitsoq.

Oqaasertaliussat pissaanermik atunerit sulluunniit politiinut nalunaarutigineqartassasut pissaanermillu atuineq taamaallaat imminut illersorniarluni allatut ajornartumik iliuuseqarnermi atorneqarsinnaasoq sulisunut isumaqalersitsisinnaanerat pitsaanngitsutut isigaara.

Kaammattuutigaara sulisoqarneq pillugu quppersakkami immikkoortumi pineqartumi oqaasertaliussat Ivaaqqap allanngortissagai.

14. Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik sulisunut tunniussisarneq

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 29-kkut aalajangersarneqarpoq inatsit ulloq unnuarlu paaqqinniffinni tamani inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartuni sulisunut tamanut tunniunneqartassasoq, sulisullu inatsisip tigu-nera uppersarsarlugu atsiortassasut, paaqqinniffiup pisortaanut tunniunneqartussamik.

Ivaaqqami pisortaqatigiit misissuinerup nalaani oqaatigaat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit sulisunut tunniunneqarsimanngitsoq.

Inassuteqaatigaara Ivaaqqap pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip naqitanngortinneqarnera sulisunut tamanut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 29 tunngavigalugu tunniutissagaa.

15. Katsorsaanissamut pilersaarutit suliarineqartarneri

Najugaqartut tamaasa ataasiakkaarlugit katsorsaanissamut pilersaarutit kingullit misissuineq sioqqullugu nassuteqqullugit qinnutigaara. Tamatumani ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 25, imaattunik oqaasertaartoq innersuussutigaa:

“§ 25. Annertuumik innarluutillip ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissinneqarneranut atatillugu, katsorsaanissamut pilersaarut suliarineqassaaq.

Imm. 2. Katsorsaanissamut pilersaarut paaqqinniffimmit kommunitullu najugarivitami isumaginninnermut ataatsimiititamit annertuumik innarluutillit pillugit siunnersorti immikkut ilisimasalik nunallu immikkoortuani immikkoortoqarfik suleqatigalugit suliarineqassaaq.

Imm. 3. Katsorsaanissamut pilersaarut pineqartumit namminermit sapinngisamik akuerineqassaaq, imaluunniit meeraq inuusuttorluunniit 18-it inorlugit ukiulik pineqarpat angajoqqaatut oqartussaassuseqartumit akuerineqassalluni. Pineqartoq oqartussaassusiagaa-simappat katsorsaanissamut pilersaarut pineqartup sinniisutut ikiortigisaanit aamma akuerineqassaaq.”

Najugaqartunit 15-iusunit 14-inut katsorsaanissamut pilersaarutit tamanna tunngavigalugu kingusinnerusukkut tiguakka.

Pisortap misissuinermi oqaatigaa najugaqartumut kingullermut katsorsaanissamut pilersaarut suli tiguneqarsimanngitsoq. Najugaqartoq katsorsaanissamut pilersaarusiunneqarsimanngitsoq pillugu allakkiaq suliarineqarsimavoq, siunertaavorlu pineqartumut katsorsaanissamut pilersaarut aamma suliarineqassasoq. Najugaqartoq taanna 2015-ip naanerani Ivaaqqamut nuussimavoq.

Najugaqartumut eqqaaneqartumut katsorsaanissamut pilersaarutip suliarineqarsimannginnera ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 25-mut naapertuutinngitsutut isigaara.

Inassuteqaatigaara pineqartumut katsorsaanissamut pilersaarutip suliarineqarnissaa Ivaaqqap qulakkiissagaa.

16. Najugaqartunik inersimasunik nakkutilliisoqartitsinermik malinnaaviginnineq

Pisortap misissuinermi oqaatigaa najugaqartut inersimasut nakkutilliisoqartinneqarnersut, nakkutilliisoqartinneqarpatalu nakkutilliisut taakku kikkuunersut Ivaaraq ilisimatinneqartuaannartanngitsoq. Pisuni taamaattumi paaqqinniffik najugaqartup angajoqqaavisa najugaqartumut aamma nakkutilliisuunerannik ilimaginnineq aallaavigalugu sulisarpaq.

Kaammattuutigaara eqqartuussivik najugaqartumut inersimasumut nakku-tilliisuliisimansoq taamaappallu taanna kinaanersoq paasissutissanik nutarfasissunik paaqqinniffiup peqarnissaa Ivaqqap annertunerusumik qulakkeerniassagaa.

17. Malitseqartitsineq

Ivaaraq qinnuigaara nalunaarusiaq manna paaqqinniffimmi sulisunut, najugaqartunut ilaquataasunullu ilisimatitsissutigeqqullugu.

Ivaaraq aammattaaq qinnuigaara nalunaarusiami matumani imm. 6-9-mut oqaatigisakka qanoq iliuuseqarnissamut pissutissaqalersitsinersut paasissutissiissutigeqqullugu. Ivaaraq qinnuigaara paasissutissat taakku Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik aqqutigalugu nassiuteqqullugit, taamaalilluni Naalakkersuisoqarfik paaqqinniffiup oqaatigisai pillugit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqarsinnaaqqullugu. Nalunaarusiap matuma assilinera Naalakkersuisoqarfimmut ilisimatitsissutitut nassiuppara.

Nalunaarusiaq manna 2017-imi ukiumoortumik nalunaarutinni ilanngunneqarumaarpoq.

Inuulluaqqusillunga

Vera Leth
Vera Leth